

het boek ontluisterend.

In de loop van de geschiedenis is Vlaanderen verscheidene keren geconfronteerd geweest met het verlies (van een stuk) van zijn bovenlaag; zijn intellectuele, culturele, academische, politieke en economische elite⁵⁷. Ik vraag mij af of het niet mogelijk is dat de *negatieve genetische selectie* en een gebrek aan voorbeeldfunctie (veroorzaakt door o.a. emigratie) in combinatie met een strenge katholieke opvoeding en bepaalde omgevingsfactoren (zoals het Hof en het Franstalige establishment) niet geleid hebben tot een omgeving waarin het voor Vlaanderen zo moeizaam was om een echte bovenlaag te creëren, die zich dus niet gedraagt als 'évolués'. Het lijkt me de moeite om daarover onderzoek te doen.

Een bovenlaag is belangrijk voor een gemeenschap. Het is de aanvoer voor kennis, invloed, impact, macht, prestige, rijkdom en de creatie van de elite van de volgende generatie (ook via de voorbeeldfunctie). Ofschoon bij mijn weten daarover (nog) geen onderzoek is gebeurd, verklaart het feit dat in Vlaanderen de bovenlaag verscheidene keren (gedeeltelijk) werd onthoofd m.i. minstens voor een stuk waarom Vlamingen veel minder goed hun sterktes kunnen omzetten in (politieke) invloed en macht. Met het verlies van Brussel zal Vlaanderen nogmaals een stuk bovenlaag kwijtspelen.

2.1.4. Er zijn nog andere redenen waarom Vlaanderen in Brussel actief moet blijven en haar betrokkenheid zelfs nog moet verhogen.

Deze redenen kunnen als volgt worden samengevat:

a. Een beter bestuur in Brussel leidt tot minder stadsvlucht en dus minder (taal)druk op de Vlaamse rand.

b. Een grotere invloed van Vlaanderen in Brussel vermindert het risico dat op die niveau's waar de gewesten/gemeenschappen overleggen Vlaanderen in een *één tegen twee* situatie terecht komt.

c. Een grotere invloed van Vlaanderen in Brussel bevordert het harmonische beleid tussen de twee gewesten, vooral dan in de Vlaamse rand.

d. Brussel telt tussen 100.000 en 140.000 Nederlandstaligen en 25.000 studenten in het Nederlandstalig hoger en universitair onderwijs. Welke gemeenschap die pretendeert een eigen identiteit te hebben en zijn eigen weg wil gaan, laat zijn eigen mensen (en zijn hoofdstad) zomaar achter?

d. Brussel is het internationaal podium bij uitstek voor Vlaanderen. Het is strikt genomen de grootste en meest bekende Nederlandstalige stad ter wereld; het grootste podium dat een taal als het Nederlands zich kan bedenken om zich te laten kennen en bruggen te slaan met anderen⁵⁸; kortom Brussel is Vlaanderens venster op de wereld⁵⁹.

e. De Vlaamse diplomatie heeft de mogelijkheid handig gebruik te maken om buitenlandse staatslieden en diplomaten te ontmoeten in de *eigen* achtertuin wanneer deze zich in Brussel bevinden om de internationale instellingen te bezoeken.

f. Het Vlaams onroerend erfgoed van Brussel is van onschatbare waarde voor de eigen identiteit, fierheid en uitstraling van de Vlaamse gemeenschap.

2.1.5. Er zijn een reeks valse argumenten om Brussel los te laten die hier worden weerlegd.

a. Brussel is geen Franstalige stad. De Vlaamse factor in Brussel wordt systematisch onderschat en ver-

keerd ingeschat. Vooreerst kan van het *economische leven* helemaal niet gesteld worden dat dit in Brussel overwegend Franstalig is. Bij de grotere en internationale bedrijven ligt de verhouding Franstaligen/Nederlandstaligen zelfs in het voordeel van deze laatste. Er zijn de ongeveer 230.000 Vlaamse pendelaars, de 25.000 Vlaamse hogeschool en universiteitsstudenten, en al diegenen die zich bedienen van de Vlaamse instellingen voor onderwijs, cultuur, gezondheidszorg en welzijn, of er gaan winkelen. Voor wat het aantal Nederlandstaligen betreft dat in Brussel *woont* is de toestand complexer. Volgens een UCL studie van vorig jaar zou Brussel nog maar 56.000 Nederlandstalige inwoners tellen, amper 5,3 % van de bevolking. Dit onderzoek is niet echt ernstig te noemen. Ieder die de plaatselijke toestand wat kent, weet dat de bronnen die men daartoe gebruikt heeft, zoals rijksregister, belastingaangifte en verkiezingsresultaten, onbetrouwbaar zijn door de sociologische druk op de Vlamingen. Wanneer men bij de verkiezingen zijn stem uitbrengt, dan hebben vele kiezers niet de bedoeling om hun taal- of gemeenschapsaanhorigheid uit te drukken, maar kiest men voor die persoon die men kent of vertrouwt. Deze *kanselierbonus* gaat meestal aan de Nederlandstaligen voorbij omdat zij geen enkele burgemeester en slechts enkele schepenen leveren. Met het feit dat het Nederlandstalig onderwijs ongeveer 20% marktaandeel heeft, houdt die studie al helemaal geen rekening⁶⁰. Bovendien maakt zij graag de gewilde fout dat wie niet-Nederlandstalig is, automatisch Franstalig is. De Franse gemeenschap is zodanig ethnocentristisch dat ze vergeet dat het Frans in Brussel alleen door de nieuwe

57 Ik denk dan aan de afsluiting van de Schelde en de exodus naar de Noordelijke Nederlanden, de godsdienstoorlog, de eerste taalwetten en de exodus van Franssprekende Vlamingen naar Brussel en Wallonië, en de repressie.

58 *Manifest van een Nederlandstalige Brusselaar*, Herman Mennekens, Kurt Deswert en Johan Basiliades, Willemsfonds Brussel, 18 februari 2011.

59 Vergelijk even de internationale relevantie van de AB in Brussel met De Vooruit in Gent. De AB staat 3de gerangschikt in de wereld Pollstar-ranking (gekozen door alle wereldartiesten), na New York en Chicago, en laat de volgende Europese zaal zo'n 10 plaatsen achter zich.

60 Ofschoon vele ouders op eer verklaren dat ze thuis Nederlands spreken.

Belgen en de internationale gemeenschap nog de meerderheid heeft⁶¹. Hoeveel zouden er bijvoorbeeld voor het Engels kiezen als dat zou kunnen?

Het Nederlands heeft er bij de bevolking een plaats in het dagelijks leven van 16% (incl. tweetalige gezinnen), en dat loopt op tot 22% bij de jeugd⁶². Wellicht telt Brussel ongeveer 100.000-140.000 Nederlandstaligen⁶³. Bovendien is hun reële inbreng op het Brussels weefsel naar verhouding veel groter. Zo wordt de dynamiek inzake het cultureel kosmopolitisme in Brussel vooral door de Vlaamse instellingen gestalte gegeven⁶⁴.

We kunnen de zaken dus ook anders en wat uitvergroten stellen wanneer we alle relevante Brusselse actoren in aanmerking nemen. Tijdens een werkdag telt Brussel ongeveer 600.000 Franstaligen, 400.000 Nederlandstaligen en 400.000 anderstaligen. Dit is dus ver van een Franstalige stad. Een werkdag dus, want tijdens het weekeinde laat Brussel, buiten de winkelstraten en de uitgangsbuurtten, een eerdere ingeslapen indruk (en 's nachts in de week natuurlijk ook).

En mocht Brussel een Franstalige stad zijn, waar stopt dan de dijkbreuk? De Vlaamse faciliteitengemeenten? Zaventem? Halle? Nieuwpoort?

b. Dat Brussel slecht bestuurd wordt en Vlaanderen niet welgezinnd is, hoeft niet zo te blijven, en is trouwens geen argument.

Het gevoelen in Vlaanderen dat Brussel Vlaanderen niet welgezinnd is, is natuurlijk terecht. Maar wat is de waarde van dat argument? Hetzelfde kan gezegd worden over de politieke meerderheid in de

meeste Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel. En wat dan nog?

Men kan zich trouwens de vraag stellen wat de impact van de grote allochtone bevolking in Brussel zal zijn op die Brusselse mentaliteit over 10 of 15 jaar. Natuurlijk is dat een complex en divers verhaal dat moeilijk te voorspellen valt. Kent Brussel in 2025 een meer geradicaliseerde samenleving gekenmerkt door talrijke conflicten tussen verschillende groepen (autochtonen, Marokkanen, Turken, ...)? Of wordt het veeleer een smeltkroes waar de verschillende gemeenschappen op 'geïntegreerde' wijze samenleven? Of genuanceerder: wat zien we waar en wanneer? De vraag blijft dan uiteraard hoe deze mogelijke toekomstscenario's doorwerken op de mentaliteit in Brussel, en hoe deze groep naar Vlaanderen kijkt. Onderzoek omtrent zulke toekomstverkenningen lijkt nog niet gebeurd te zijn in Brussel en zou moeten aangemoedigd worden⁶⁵. Dat Brussel slecht bestuurd wordt is trouwens net een argument om er zich méér mee bezig te houden.

c. Dat Vlaanderen onvoldoende interesse heeft voor Brussel is geen sterk argument.

De doorsnee Vlaming heeft van nature iets tegen steden en tegen macht en machtshebbers. Elke hoofdstad zal met dit probleem worstelen. Bovendien speelt ook hier de *wet van de remmende voorsprong*. De zelfgenoegzaamheid die voortvloeit uit het feit dat in Vlaanderen de welvaart toch vrij hoog is, maakt ons minder alert voor opportuniteiten en bedreigingen.

d. Dat Brusselse Vlamingen *collabo-*

rateurs zouden zijn doet velen onrecht aan.

Wat zich afspeelt op het politieke veld in Brussel heeft voor de Vlamingen soms iets weg van het Stockholm syndroom. Het is natuurlijk gemakkelijk vanuit het diepe Vlaanderen minachtend neer te kijken op bepaalde Vlamingen (die het predicaat 'Dansaertvlamingen' krijgen) die zich al te gemakkelijk neerleggen bij de macht van de sterkste. Waarbij dat diepe Vlaanderen zelf Brussel mijdt of er Frans spreekt als het toch naar Brussel komt, of net omgekeerd daar eens fel de boel op stelten zet omdat men bijvoorbeeld niet in het Nederlands wordt bediend om dan later eens terug in dat diepe Vlaanderen tussen pot en pint uit te weiden hoe onmogelijk Franstalig Brussel wel is. Daarbij vergeet men dat in die omgeving de Brusselse Vlaming zijn dagelijkse leefwereld probeert op te bouwen, en gezien de ongeïnteresseerde of respectloze houding van vele Franstaligen t.a.v. het Nederlands men die leefwereld toch niet louter op conflicten kan steunen⁶⁶. Dat daardoor sommigen van hen (op de duur) de band met Vlaanderen min-

61 VUB filosoof Eric Corijn.

62 VUB taalsocioloog Rudi Janssens.

63 Persoonlijke schatting op basis van het volgende: de Vlaamse lijsten behaalden in 2010 ongeveer 10,5% van de stemmen (Meervoud, juni 2010); in 9% van huisgezinnen spreken beide partners Nederlands; in 11% van de gezinnen wordt het Nederlands gecombineerd met een ander taal; Brussel telt 1,1 miljoen inwoners (VUB filosoof Eric Corijn, Het Nieuwsblad, 7 april 2010). Minister Benoit Cerehxe schat het aantal Nederlandstaligen zelfs op 125.000 (Le Soir, 20 mei 2011).

64 VUB filosoof Eric Corijn, Meervoud, februari 2011.

65 Momenteel voert onderzoeker Thomas Block (U Gent) in opdracht van de stad Mechelen een soortgelijk onderzoek uit (Multiculturaliteit in 2035. Een toekomstonderzoek met exploratieve scenario's in Mechelen).

66 In het dagelijkse leven (winkelen, sport, nutsvoorzieningen, ontspanning, ...) wordt men als Vlaming in Brussel wel dagelijks geconfronteerd met het gebrek aan respect om tenminste een 'dank u' of 'a.u.b.' in de taal van zijn klant uit te spreken. Wie als Vlaming er zijn sociaal leven uitsluitend in het Nederlands wil beleven - en ik heb het hier uitdrukkelijk niet over het multiculturele leven - moet in Brussel op dat vlak inleveren.

der of onbelangrijk gaan vinden, is niet goed te keuren en ook onverstandig, maar wel te begrijpen want ergens sociologisch te verklaren.

Het gebruik van het Nederlands heeft de afgelopen tientallen jaren in Brussel trouwens ontegensprekelijk grote vooruitgang gemaakt. In de mondelinge contacten met de officiële diensten, in de betere handelszaken e.d. wordt men als Nederlandstalige meestal met veel respect behandeld. Waar het verrassend genoeg fout loopt, en misschien zelfs meer dan in het verleden, is in de schriftelijke communicatie. Zowel officiële diensten als overheids- en privé-bedrijven beschouwen dikwijls als algemene regel dat (in Brussel) communicatie enkel in de Franse taal wel voldoende zal zijn, soms door toedoen van tussenschakels zoals marketingbedrijven, zodat de ontvanger nadien uitdrukkelijk - soms tevergeefs - om een Nederlandstalige versie moet vragen waarmee een vorm van onaanvaardbare sociale druk wordt gecreëerd.

Natuurlijk kan men de Vlaamse politici in Brussel verwijten dat ze in Brussel er niet in slagen de taalwetten toegepast te krijgen^{67,68}. Dat zelfde verwijt kan eveneens gemaakt worden t.a.v. de Vlaamse politici op federaal niveau die met veel meer macht en onder veel minder sociaal-politieke druk dan hun Vlaamse collega's in de Brusselse regering zouden kunnen stellen dat ze in geen federale regering stappen zonder dat die taalwetten afdwingbaar en de inbreuken gesanctioneerd worden. Sommigen zullen zeggen dat daar slechts vijf minuten politieke moed voor nodig is.

e. Het is wat naïef om Brussel economisch uit te roken en zo te hopen dat Brussel zo wél toenadering zal moeten zoeken tot Vlaanderen⁶⁹.

We moeten niet geloven dat door massaal investeringen en tewerkstelling uit Brussel weg te halen, Brussel onder druk kan worden gezet. Vooreerst is dat een oefening die tijd neemt, waardoor het effect van verarming dat zou optreden over zulke lange tijd zal gespreid worden dat de kikvors zal opgekookt zijn voor hij door heeft dat het water te heet wordt. Trouwens, bij de Franstalige Brusselse gezagsdragers is er vandaag heel weinig interesse voor Vlaamse aanwezigheid in Brussel en zouden velen niet liever hebben dat bijvoorbeeld de Vlaamse administratie uit Brussel zou wegtrekken⁷⁰. Het zou ook voor Vlaanderen niet verstandig zijn om één van haar belangrijke economische motoren zelf schade toe te brengen, noch haar relatie op lange termijn met Brussel op die wijze te bezwaren. Het enige echte drukingsmiddel dat Vlaanderen heeft op Brussel, is de federale regering, en vandaag ook de financiering van Brussel. Het zou onbegrijpelijk en onverantwoord zijn om die hefboom niet te gebruiken.

2.1.6. Besluit: kan Vlaanderen overleven zonder Brussel?

Natuurlijk wel, maar het zou een nieuwe onnodige nederlaag zijn, te vergelijken met de jaren 70 van de vorige eeuw, waar Vlaanderen zijn meerderheid heeft opgegeven net op het ogenblik dat de machtsverhoudingen aan het kantelen waren. Bovendien dreigt Vlaanderen met

het opgeven van Brussel op die wijze nog maar eens een stuk van zijn bovenlaag te verliezen. Nochtans is Brussel een stad van kansen en kan het een internationaal speerpunt zijn dat de sterkte van Vlaanderen verzinnebeeldt.

2.2. In een context van een onafhankelijk Vlaanderen⁷¹: Ook dan is Brussel te belangrijk en zou het een strategische blunder zijn van Vlaanderen om Brussel (nu) zomaar aan de kant te schuiven.

2.2.1. Is Vlaanderen bij onafhankelijkheid Brussel automatisch kwijt?

Door sommigen wordt gesteld dat Vlaanderen bij een Vlaamse onafhankelijkheid Brussel zal verliezen⁷². De voornaamste reden blijkt te zijn dat een *onderhandeld* akkoord met de Franstaligen over de splitsing van het land statistisch gesproken onnoemelijk klein zou zijn. Men gaat er dan daarbij van uit dat een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring door het Vlaamse Parlement automatisch zou leiden tot de afscheiding van Vlaanderen (zonder Brussel). Indien het scenario van een eenzijdige onafhankelijkheidsverklaring zou gevolgd worden, dan is het veel waarschijnlijker dat die Verklaring eerder de intentie inhoudt om onafhankelijk te worden in combinatie met het uitspreken van de wil om onmiddellijk onderhandelingsgesprekken op te starten met de Franstaligen. Daardoor blijft ondertussen het land bestaan en kan over de verschillende facetten van die onafhankelijkheid worden onderhandeld. In theorie is het mogelijk dat de Franstaligen die

67 Ter verdediging kan ook aangehaald worden dat de impact van vele Nederlandstalige Brusselse politici in hun eigen partij soms niet groter is dan deze van een schepen in een middelgrote stad, en dit om de eenvoudige reden dat hun kiezersbestand vele keren lager is dan dat van hun grote broers en zussen in Vlaanderen. (Bv. verkiezingen Brussels Parlement 2009: Brigitte Grouwels 2.624 stemmen, Bruno De Lille 1.095 stemmen, beiden deel uitmakend van de Brusselse regering). Dat Brussel bij sommige Vlaamse partijen onvoldoende op de agenda komt, hangt bovendien ook af van de leiding van die partijen. Het belang van de politieke band tussen Vlaanderen en Brussel via de Vlaamse politieke partijen wordt in de praktijk trouwens onvoldoende naar waarde geschat. Het verbod afschaffen van taalgemengde lijsten of maatregelen die daartoe indirect toe leiden zoals een splitsing van BHV zonder apparentering van Vlaamse stemmen in Brussel met Halle-Vilvoorde (en parallel met een apparentering van Franstalige stemmen met Nijvel) zal vroeg of laat die band verbreken.

68 Wat door sommigen beschouwd wordt als een voorbeeld van het feit dat Vlaanderen in Brussel niets meer te zeggen heeft en dus Brussel feitelijk reeds *kwijt* is.

69 Een totaal ander scenario krijgt men indien het land uit elkaar valt omdat context en omgevingsfactoren dan totaal verschillend zijn.

70 Dit staat in schril contrast met de beginjaren van de regionalisering waar bijvoorbeeld de Brusselse burgemeester actief ging lobbyen om die Vlaamse administratie in Brussel te krijgen.

71 Over de opportuniteit van zo'n scenario wordt hier niet ingegaan. Er kan enkel worden vastgesteld dat langs Franstalige kant reeds een aantal jaren met dergelijk scenario wordt rekening gehouden, zoals ook gebleken is tijdens de huidige federale regeringsonderhandelingen. Het wordt dus tijd dat ook langs Vlaamse zijde minstens vanuit tactisch oogpunt met dit scenario terdege wordt rekening gehouden.

72 Marc Eyskens, "België niet te ontwarren en dus niet te splitsen", De Tijd, 7 november 2010.

boot afhouden, maar o.a. financiële motieven maken dat scenario weinig waarschijnlijk. Als Vlaanderen eenzijdig afscheurt blijft immers het overblijvende deel van België, Wallonië en Brussel dus, met de staatsschuld achter en is het virtueel failliet. Eens men dus aan de onderhandelingstafel zit, is veel mogelijk, ook met Brussel.

In deze discussie wordt ook veel te snel voorbijgegaan aan het feit dat vandaag Wallonië en Brussel zwaar gefinancierd worden door Vlaanderen. Indien Brussel zou dreigen te kiezen voor Wallonië zal Vlaanderen in dat geval zeker dreigen zijn financiële steun aan Brussel (en Wallonië) stop te zetten en zijn administratie weg te trekken uit Brussel. Dit gegeven en het feit dat de federale administratie die vooral in Brussel gevestigd is, zal ophouden te bestaan in combinatie met de Brusselse grote werkloosheid en bevolkingstoename zal leiden tot enorme financiële problemen in Brussel. Het antwoord zal niet van Wallonië komen, dat vandaag al gelijkaardige financiële problemen kent. De vraag is wat de houding zal zijn van Brussel en haar bevolking met zo een perspectief van drastische collectieve verarming voor ogen.

Er liggen een aantal staatkundige scenario's op (mijn) tafel die aangeven hoe Vlaanderen en Brussel samen zouden voort kunnen; maar dat zou ons hier te ver leiden.

2.2.2. Ook in geval van Vlaamse onafhankelijkheid blijft Brussel strategisch belangrijk.

In geval van Vlaamse onafhankelijkheid blijft Brussel heel belangrijk, voor de redenen die hiervoor reeds werden aangeduid. Bovendien is bij kleine landen (i.c. Vlaanderen) de behoefte aan openheid t.a.v. de rest van de wereld zeer groot. Brussel is dan een goed middel om die openheid mede te realiseren. Tenslotte zou in een scenario dat Vlaanderen en Brussel niets meer met elkaar te maken zouden willen hebben, het

toch van een onwaarschijnlijke slechte koopmanskunst getuigen om Brussel zonder serieuze prijs los te laten. M.a.w. indien Vlaanderen vandaag Brussel *los laat*, zal het bij een latere onafhankelijkheid minder sterke onderhandelingskaarten in handen hebben, wat zich dan zal vertalen in een duurdere prijs op andere vlakken, bv. dat Vlaanderen een groter deel van de overheids-schuld zal moeten overnemen of de transfers naar Wallonië over een langere periode zal moeten voortzetten.

2.2.3. Er zijn een reeks valse argumenten om (nu) Brussel toch al los te laten die hier worden weerlegd.

a. Brussel houdt de Vlaamse onafhankelijkheid niet tegen.

Zoals eerder gesteld, kan Vlaanderen een eenzijdige verklaring van onafhankelijkheid uitroepen zonder Brussel (vooraf) op te geven. Er zal dan over Brussel moeten onderhandeld worden. Maar er zal hoe dan ook in alle geval moeten onderhandeld worden met Wallonië, Brussel en Europa o.a. omtrent de verdeling van de openbare schuld, de verdeling van het patrimonium, de belastingregels bij grensoverschrijdende tewerkstelling en investeringen, enz. Dan kan onderhandelen over Brussel daar zeker ook nog bij. De waarheid is wellicht dat het niet het probleem Brussel is dat de Vlaamse onafhankelijk zal tegenhouden. Mijn gevoelens is eerder dat door sommigen Brussel als uitvlucht gebruikt wordt om zich (openlijk) niet te moeten uitspreken over de opportuniteit van een mogelijke Vlaamse onafhankelijkheid. Want om een eenzijdige verklaring van onafhankelijkheid te kunnen uitroepen, zal er een meerderheid in het Vlaamse parlement moeten gevonden worden, en dat zal vanwege de betrokken politieke partijen meer moed vergen dan de moed die er vandaag nodig is vanwege die zelfde partijen om de taalwet in Brussel toegepast te krijgen (en

ook daar slaagt men niet in ...).

Bovendien moet, gezien het verloop van de huidige regeringsonderhandelingen, meer en meer rekening gehouden worden met het scenario dat bij volgende verkiezingen een meerderheid zou kunnen gevonden worden in het Vlaams parlement om bepaalde federale bevoegdheden eenzijdig naar zich toe te trekken in het geval de vorming van een federale regering te lang zou uitblijven. Daarmee zou het Vlaamse parlement o.a. de economische belangen van haar inwoners proberen te vrijwaren, bij gebreke aan een noodzakelijk geacht beleid op federaal vlak. Ook dat scenario kan de start zijn van een proces dat uiteindelijk leidt tot onderhandelingen over onafhankelijkheid.

b. Brussel verandert niet van plaats door een Vlaamse onafhankelijkheid.

Wanneer Vlaanderen onafhankelijk zou worden zonder vaste band met Brussel, dan blijft Brussel inderdaad liggen waar het vandaag ligt. De vraag is of Vlaanderen op dezelfde wijze van de Brusselse vruchten kan genieten als in het geval er een vaste band zou zijn. Het antwoord is m.i. negatief. Binnen de EU bestaan er weliswaar regels op het vlak van vrij verkeer van goederen, diensten, personen en kapitalen. Toch merken we in de praktijk tal van obstakels die er voor zorgen dat 'grensoverschrijdend' zaken doen toch nog steeds iets ingewikkelder is dan in het eigen land, ook al omdat er tal van regels, procedures e.d. bestaan die niet geharmoniseerd zijn.

Men zou natuurlijk kunnen voorzien in een grensoverschrijdende samenwerking volgens het model tussen Kortrijk en Rijsel. Het probleem is dat de economische verstrengeling tussen Brussel en Halle-Vilvoorde veel groter is dan tussen Kortrijk en Rijsel. Het doorknippen van de banden tussen Brussel en Halle-Vilvoorde en het vervangen van deze banden door een grensoverschrijdende samenwerking is echter geen ernstig alternatief, omdat die grens-

overschrijdende samenwerking gewoon niet hecht genoeg is om alle problemen effectief aan te pakken.

We kunnen dan ook als algemeen besluit stellen dat Brussel te belangrijk is (voor Vlaanderen) om het alleen aan de Brusselaars over te laten.

3. Ijkkpunten waaraan vandaag een akkoord over Brussel moet voldoen.

Hierna volgt een korte opsomming van de ijkkpunten waaraan vandaag een akkoord over Brussel moet voldoen met het oog op het vrijwaren op korte en lange termijn van de belangen van Vlaanderen en van de

Brusselse Vlamingen:

a. De huidige (grondwettelijke) bevoegdheden van Vlaanderen in Brussel inzake de persoonsgebonden materies mogen niet worden afgebouwd.

b. Vlaanderen moet medezeggenschap krijgen in bepaalde Brusselse gewestbevoegdheden (inzake haar hoofdstedelijke, economische en internationale rol).

c. De (grondwettelijke) bevoegdheden van de Franstalige gemeenschap in Vlaanderen mogen niet toenemen.

d. De rechtspositie van de Nederlandstaligen en de bescherming van het Nederlands mag niet verzwakken; uiteraard moet dit ook op lange termijn worden gezien.

e. Bijkomende financiering van

Brussel is enkel aanvaardbaar indien een objectieve studie de noodzaak ervan aantoont, de Brusselse structuren drastisch worden geoptimaliseerd en Vlaanderen mee kan beslissen in de besteding ervan.

f. Een eventuele toename van bevoegdheden en macht van Brussel mag geen afbreuk doen aan de fundamentele tweeledige structuur van dit land.

(De auteur is voorzitter van vtbKultuur, Ondervoorzitter/medestichter Denkgroep in de Warande, Bestuurder Voka Comité Brussel - HUB - V.I.W. - Huis van het Nederlands, Brussel.)

